

**POZIOMY WYMAGAŃ – WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE
KLASA III GIMNAZJUM – podręcznik „Blżej Świata”**

Temat lekcji	Konieczny – ocena dopuszczająca	Podstawowy – ocena dostateczna	Rozszerzający – ocena dobra	Dopelniający – ocena bardzo dobra
Informacje, reklama, manipulacja	Potrafi odczytać proste dane z badań opinii publicznej - uczeń zna pojęcia: opinia publiczna, reklama, wolność słowa	Uczeń: – wyjaśnia, na jakiej podstawie działa i funkcjonuje opinia publiczna, – wyjaśnia, jak działa reklama i jaki ma wpływ na człowieka. Pojęcia: cenzura, propaganda, manipulacja.	– wyjaśnia, na czym polega władza nad informacją, – potrafi odczytać i zinterpretować wyniki sondażu opinii publicznej,	Uczeń: – charakteryzuje mass media jako środki masowego przekazu i omawia je ze względu na specyfikę przekazu i odbiorców. – wyjaśnia, na czym polega propaganda, odwołując się do wydarzeń historycznych i współczesnych,

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Wspólna Europa</p>	<p>Uczeń: – wie, jakie symbole występują w UE, – wyjaśnia, jaki jest cel integracji Europy, Pojęcia: – ojcowie założyciele, Unia Europejska, EWWiS, EWG, Euratom.</p>	<p>Uczeń: – zna i potrafi przedstawić chronologicznie kolejne etapy integracji Europy, – zna i rozróżnia najważniejsze instytucje UE: Rada Europejska, Rada Unii Europejskiej, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Europejski Trybunał Sprawiedliwości, Trybunał Obrachunkowy). Uczeń: – przedstawia prawa i obowiązki wynikające z obywatelstwa UE,– Pojęcia: żelazna kurtyna,</p>	<p>– wyjaśnia, skąd pochodzą środki finansowe w budżecie unijnym i na co są przeznaczone – przedstawia Polską drogę do Unii Europejskiej, zna i wie, w jaki sposób Polska może korzystać ze środków unijnych traktat akcesyjny, strefa Schengen, - wie czym zajmują się najważniejsze instytucje UE Uczeń: – wie, jakie zmiany zaszły w Polsce na początku lat 90. XX w</p>	<p>Uczeń: – zna i potrafi przedstawić wcześniejsze historyczne metody jednoczenia się Europy. Uczeń: – przedstawia własną ocenę korzyści, jakie niesie ze sobą członkostwo w UE. – zna system prawny UE (zasada pomocniczości, prymatu, solidarności i jednolitości), – przedstawia na mapie członków UE i uzasadnia opinię na temat dalszej integracji. Pojęcie: fundusz strukturalny</p>
--	---	---	---	--

Miejsce Polski na arenie międzynarodowej	<p>wie, czym zajmują się wyspecjalizowane organizacje ONZ</p> <p>– wie, w jakich operacjach NATO uczestniczy Polska,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– wyjaśnia, czym zajmują się konsulaty i ambasady,</p> <p>– wyjaśnia, czym zajmuje się MSZ,</p> <p>– zna genezę NATO,</p> <p>– zna zasady działania tej organizacji,</p> <p>Pojęcia: ambasada, konsulat, MSZ, NATO.</p> <p>Uczeń:</p> <p>– zna genezę ONZ,</p> <p>Pojęcia: Zgromadzenie Ogólne, Rada Bezpieczeństwa.</p>	<p>– zna cele polityki zagranicznej,</p> <p>– wskazuje na mapie najważniejsze regiony konfliktów i misje pokojowe ONZ</p> <p>– zna strukturę ONZ</p> <p>Pojęcia: Karta Narodów Zjednoczonych</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę pełnią Polacy w misjach pokojowych</p> <p>– zna najważniejsze organy NATO.</p> <p>Pojęcie: racja stanu</p>	<p>Uczeń:</p> <p>– charakteryzuje i ocenia udział Polski w misjach pokojowych,</p> <p>– charakteryzuje politykę obronną Polski,</p> <p>– zna etapy poszerzania Paktu Północnoatlantyckiego</p> <p>ego</p> <p>– ocenia skuteczność działań ONZ,</p>
---	--	---	--	--

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Świat XXI wieku – zagrożenia i nadzieje</p>	<p>– zna ważniejsze akcje terrorystyczne, – wymienia główne problemy krajów biednych, uczeń zna pojęcie globalizacja, globalna wioska</p>	<p>Uczeń: – wie, czym jest proces globalizacji, – zna typy globalizacji, – wyjaśnia, kim są antyglobaliści i alterglobaliści, terroryzm. Pojęcia: antyglobaliści, alterglobaliści, terror, terroryzm. Uczeń: – wie, co to jest kryzys wzrostu, – wyjaśnia, jakie są najważniejsze problemy ekologiczne na świecie i czym są spowodowane. Pojęcia: konflikt Północ–Południe, kryzys wzrostu.</p>	<p>– potrafi wskazać i omówić korzyści i zagrożenia płynące z tego procesu, – wyjaśnia genezę, cele i źródła terroryzmu, – wyjaśnia, jak można zwalczać – wie, jaki ma charakter konflikt Północ–Południe i na czym polega,</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia, jak można zapobiegać konfliktom oraz jak poprawić sytuację krajów biednych oraz chronić środowisko naturalne – umie wskazać na mapie najważniejsze współczesne konflikty i podać ich przyczynę, .</p>
--	---	---	---	---

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Funkcjonowanie gospodarki rynkowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia sposoby gospodarowania i podstawowe działy gospodarki - wymienia podmioty gospodarcze (gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, państwo)) i omawia związki między nimi - podaje przykłady racjonalnego i nieracjonalnego gospodarowania - stosuje zasady racjonalnego gospodarowania w odniesieniu do własnych zasobów (czas, pieniądze) - wymienia główne dochody i wydatki gospodarstwa domowego - wymienia mechanizmy gospodarki rynkowej: popyt, podaż, cena - wymienia podstawowe pojęcia dotyczące gospodarki narodowej: PKB, dochód narodowy, PKB per capita, wzrost gospodarczy, inflacja, recesja, - zna główne rodzaje podatków w Polsce (PIT, CIT, VAT) - wymienia elementy biznesplanu 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia rodzaje własności (prywatna, państwowa, komunalna, spółdzielcza) - wyjaśnia na przykładach jak funkcjonuje gospodarstwo domowe - układa budżet gospodarstwa domowego - wyjaśnia na czym polega oszczędzanie i inwestowanie - wyjaśnia działanie prawa podaży i popytu oraz ceny jako regulatora rynku - wie jakie prawa mają konsumenci i jak mogą ich dochodzić - wie czym zajmują się: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych - wyjaśnia podstawowe pojęcia dotyczące gospodarki narodowej: PKB, dochód narodowy, PKB per capita, wzrost gospodarczy, inflacja, recesja, - wymienia najważniejsze dochody i wydatki państwa - wyjaśnia termin reglamentacja i transformacja gospodarcza - wyjaśnia czemu służy biznesplan 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje gospodarkę rynkową (prywatna własność, swoboda gospodarowania, konkurencja, dążenie do zysku, przedsiębiorczość) - omawia na przykładach funkcje i formy pieniądza w gospodarce rynkowej - analizuje rynek wybranego produktu i wybranej usługi - interpretuje dane statystyczne dotyczące produktu krajowego brutto, wzrostu gospodarczego, inflacji, recesji - podaje przykłady zjawisk w szarej strefie w gospodarce - wyjaśnia mechanizm korupcji - omówi najważniejsze elementy planu Balcerowicza 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi rozróżnić i porównać ze sobą różne sposoby gospodarowania (gospodarka naturalna, centralnie sterowana, rynkowa) - przygotowuje budżet konkretnego przedsięwzięcia z życia ucznia, klasy, szkoły (rozważa wydatki i źródła ich finansowania) - wyszukuje i zestawia ze sobą oferty różnych banków (konta, lokaty, kredyty, fundusz inwestycyjny) - oblicza wysokość podatku PIT na podstawie konkretnych danych - ocenia skutki korupcji i szarej strefy dla gospodarki - dokonuje bilansu transformacji gospodarczej Polski
--	---	--	--	--

<p>Człowiek w gospodarce rynkowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia na przykładach z życia własnej rodziny, miejscowości i całego kraju w jaki sposób praca i przedsiębiorczość pomagają w zaspokajaniu potrzeb ekonomicznych wymienia cechy i umiejętności człowieka przedsiębiorczego - wie gdzie można szukać informacji o możliwościach zatrudnienia 	<ul style="list-style-type: none"> - zna główne elementy działań marketingowych (produkt, cena, miejsce, promocja) - wymienia główne prawa i obowiązki pracownika - wymienia główne przyczyny bezrobocia w swojej miejscowości, regionie i Polsce - na podstawie wzoru sporządza życiorys i list motywacyjny - wyjaśnia czemu służy ubezpieczenie społeczne i zdrowotne 	<ul style="list-style-type: none"> - stosuje w praktyce podstawowe zasady organizacji pracy (ustalenie celu, planowanie, podział zadań, harmonogram, ocena efektów) - wyjaśnia na czym polega prowadzenie indywidualnej działalności gospodarczej - wyjaśnia jak działa przedsiębiorstwo (oblicza na prostym przykładzie przychód, koszty, dochód, zysk) - wyjaśnia na przykładach znaczenie działań marketingowych dla przedsiębiorstwa i konsumentów - planuje dalszą edukację (w tym wybór szkoły ponadgimnazjalnej) uwzględniając własne preferencje i predyspozycje 	<ul style="list-style-type: none"> - ocenia skutki bezrobocia w swojej miejscowości, regionie, Polsce - charakteryzuje zasady etyczne, którymi powinni się kierować pracownicy i pracodawcy - bierze udział w przedsięwzięciach społecznych, które kształtują przedsiębiorczość - wyjaśnia na czym polega społeczna odpowiedzialność biznesu - wyszukuje informacje o możliwościach zatrudnienia na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy i na podstawie tego planuje swoje dalsze kształcenie - rozumie potrzebę gromadzenia dodatkowych środków pieniężnych na poczet przyszłej emerytury
--	--	--	--	--

Ocena celująca - uczeń posiada wiedzę w zakresie wyraźnie wykraczającym poza poziom wymagań programowych, pracuje systematycznie, jest aktywny na lekcjach, podejmuje się dodatkowych prac, działań związanych z przedmiotem, dobrze orientuje się w sprawach polityki państwa polskiego, jak również ważnych wydarzeniach w świecie. Jego zasób wiedzy i umiejętności znacznie wykraczają poza dopełniający poziom wymagań.